

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou CREDIS Law s. r. o., Radlinského 2, Bratislava, IČO 35 955 341, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Daniel Grigel', proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 11 CoEk 5/2022 z 24. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie pohľadávky vo výške 200 000 eur proti povinnému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“), a to na podklade exekučného titulu – notárskej zápisnice č. k. N 439/2017, Nz 10882/2017, NCRls 11112/2017 z 30. marca 2017 (ďalej len „exekučný titul“). Exekučné konanie je vedené na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 327 Ex/165/2021. Vyšší súdny úradník zamietol návrh povinného na zastavenie exekúcie a proti tomuto rozhodnutiu povinný podal sťažnosť.

3. V sťažnosti povinný spochybnil prípustnosť exekúcie existenciou neodkladného opatrenia nariadeného Krajským súdom v Bratislave, ktorým oprávnenému (sťažovateľovi) prikázal zdržať sa

podania návrhu na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu, a zároveň v sťažnosti namietal nedostatok materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu.

4. Okresný súd uznesením č. k. 76 Ek 853/2020 z 13. apríla 2022 potvrdil rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, stotožňujúc sa so záverom, že neodkladným opatrením nebolo možné znemožniť sťažovateľovi exekučné vymáhanie pohľadávky sťažovateľa proti povinnému. Čo sa týka námietky o nedostatku materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu, okresný súd dospel k záveru, že právne významnou otázkou je v danom prípade vznik právneho záväzku (exekučného titulu), o ktorom rozhoduje Okresný súd Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/29/2020, v ktorom sa povinný domáha určenia, že pohľadávka sťažovateľa ako oprávneného zo zmluvy o pôžičke uznaná exekučným titulom neexistuje z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy o pôžičke.

5. Okresný súd dospel k záveru, že v exekučnom konaní nie je oprávnený o exekučnom titule rozhodnúť sám, a preto exekučné konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 18C/29/2020.

6. Proti uzneseniu o prerušení exekučného konania sťažovateľ podal odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 11 CoEk/5/2022 z 24. novembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) rozhodnutie okresného súdu potvrdil ako vecne správne, poukazujúc na skutočnosť, že pri exekúcii vedenej na podklade notárskej zápisnice sa poskytuje súdna ochrana, ktorá platí len v prípade, že o existencii záväzku, ktorý je v nej obsiahnutý, neexistuje pochybnosť. V predmetnom spore sa rieši zásadná otázka týkajúca sa jedného zo základných predpokladov na vedenie exekučného konania a samotného výkonu exekúcie, a to existencia dlhu, ide tak o hmotnoprávny základ exekučného titulu, preto by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty v exekučnom konaní pokračovať.

7. Z dôvodu opatrnosti sťažovateľ podal dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktoré však Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) môže byť vyhodnotené ako neprípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutie za svojvoľné, arbitrárne a neodôvodnené, ktoré z hľadiska ústavnoprávnych princípov vykazuje zásadné vady v nesprávnej interpretácii relevantných právnych noriem, konkrétne (i) v nesprávnej interpretácii a uplatnení § 164 CSP o fakultatívnom prerušení exekučného konania; (ii) v nedostatočnom odôvodnení potreby prerušenia exekučného konania v kontexte skutkových okolností a zistení; (iii) v nevysporiadaní sa so zásadnou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa obštrukčného konania povinného s cieľom vyhnúť sa exekučnému konaniu podaním účelovej žaloby, o ktorej predmete Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23C/61/2017 už rozhodol, a v nevyhodnotení tohto argumentu z hľadiska prerušenia exekučného konania; (iv) v nevykonaní testu proporcionality práv povinného a práv sťažovateľa.

9. V prípade sťažovateľa ide o exekučné konanie na podklade notárskej zápisnice, ktorá má povahu exekučného titulu. Z uznesenia krajského súdu, ako aj súdu prvej inštancie vyplýva, že exekučný súd v podstate rezignoval na svoju úlohu posúdiť a preskúmať exekučný titul z hľadiska formálnej

a materiálnej vykonateľnosti, ale aj z hľadiska posúdenia hmotnoprávneho obsahu exekučného titulu a svoju rezignáciu zhmotnil v uznesení o prerušení exekučného konania a rozhodovanie o tejto otázke tak preniesol na Okresný súd Bratislava IV, čo sťažovateľ považuje za nesprávny postup.

10. V prípade fakultatívneho prerušenia konania podľa § 164 CSP je potreba náležitého odôvodnenia žiaduca, keďže využitie tohto procesného inštitútu v súdnom konaní predstavuje skôr výnimku ako pravidlo a exekučný súd by mal dostatočne zrozumiteľne vysvetliť svoj procesný postup.

11. Zo skutkových okolností prípadu sťažovateľa totiž jednoznačne vyplýva, že povinný svojimi šikanóznymi žalobami prejednávanými Okresným súdom Bratislava IV alebo Okresným súdom Bratislava I sleduje nespochybniteľný cieľ vyhnúť sa splneniu svojej povinnosti vrátiť peňažné prostriedky sťažovateľovi, ktoré nielenže od sťažovateľa prevzal, ale ktoré, čo sa týka výšky a dôvodu, písomne uznal a vo forme notárskej zápisnice súhlasil s tým, aby v prípade, ak ich v dohodnutej dobe nevráti, tieto boli predmetom exekučného konania.

12. Odvolací súd sa tiež nevysporiadal s podstatnou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa potreby náležitého odôvodnenia významu otázky, pre ktorú potvrdil prerušenie konania a dopadu prerušenia konania v danom exekučnom konaní, keď nijako neodôvodnil odklon od záverov, ktoré najvyšší súd prijal v uznesení sp. zn. 3Cdo 63/2019.

13. Vychádzajúc z princípov stanovených Exekučným poriadkom, Civilným sporovým poriadkom a súvisiacou ustálenou rozhodovacou praxou, je podľa sťažovateľa zrejmé, že okresný súd, ako aj odvolací súd nedisponujú žiadnym legitímnym dôvodom prerušiť exekučné konanie z dôvodu prebiehajúceho iného civilného konania o určenie, či tu právo je alebo nie je podľa § 137 písm. c) CSP, akým konanie vedené Okresným súdom Bratislava IV nepochybne je.

14. Prerúšením konania exekučné súdy porušili princíp právnej istoty sťažovateľa, ktorému sa tak upiera právo na vymoženie pohľadávky bez náležitého odôvodnenia a vyhýba sa rozhodnutiu vo veci, posúdeniu formálnych a materiálnych stránok exekučného titulu napriek dostatku dôkazov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o prerušení exekučného konania (II výrok), v ktorom má sťažovateľ postavenie oprávneného. Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, že krajský súd napadnuté rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a nevysporiadal sa s relevantnými odvolacími námietkami sťažovateľa, v dôsledku čoho považuje predmetné rozhodnutie za arbitrárne, svojvoľné a ústavne neudržateľné. Sťažovateľ uviedol, že proti napadnutému uzneseniu podal súčasne s ústavnou sťažnosťou aj dovolanie (predložené okresným súdom na základe dopytu ústavného súdu), v ktorom uplatnil dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP.

16. Ústavný súd odkazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého má sťažovateľ právo domáhať sa ochrany práv a slobôd pred ústavným súdom iba v prípade, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. S poukazom na uplatňovaný princíp subsidiarity

ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity, na ktorom je založená právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 303/2019).

17. Podľa právneho názoru ústavného súdu preto nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom v danej veci nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do tohto dosiaľ meritórne neskončeného (dovolacieho) konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť (I. ÚS 91/2016). Zároveň ústavný súd nemôže ignorovať (resp. predčasne právne hodnotiť) okolnosť, že sťažovateľ právne zastúpený advokátom podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom bude úlohou dovolacieho súdu rozhodnúť.

18. Ústavný súd preto konštatuje, že po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu, a to najvyšší súd a ústavný súd. Išlo by o stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obtiažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. III. ÚS 35/2019).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, a preto ústavnú sťažnosť odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

20. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

21. Ako *obiter dictum* a bez možnosti ovplyvniť rozhodnutie o podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že postup pri uplatňovaní subjektívnych práv v ústavnej aj zákonnej rovine (samozrejme) ponecháva na sťažovateľovi, resp. na zväžení jeho kvalifikovaného právneho zástupcu (advokáta). Z hľadiska zákonnej úpravy však poukazuje na možnosť napadnúť po ukončení dovolacieho konania ústavnou sťažnosťou (aj) rozhodnutie odvolacieho súdu (podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde je lehota na podanie ústavnej sťažnosti v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu), zároveň ale poukazuje aj na aktuálnu judikatúru ústavného súdu vo vzťahu k použitiu označeného ustanovenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu